

משולחן

יר"ע מכון
באהלי צדיקים
MACHON BE'OHALEI TZADIKIM

אוצרות דברי תורה, סיפורים מכתבים ופתגמים
מתוך שיחות קודש ופגישות בין גדולי ישראל וכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

באור הפרשה

החידוש בנתינת צדקה לגבי שאר מצוות

לא תאמין את לבבך ולא תקפץ את ידך מאחורי האביון (פרשת ראה, ט"ו, ו)

כשביקר הגאון רבי אהרן סולובייצ'יק זצ"ל ראש ישיבת בריסק בשיאגו בניחום אבלים בשנת תשמ"ח עלה עניין החידוש הנפלא במצוות הצדקה. הגר"א סולובייצ'יק ביקש ברכת רפואה שלימה עבור נכדו שצריך לקבל טיפול רפואי אחת לחודש, עד לראש השנה, וזקוק לנס ובירכו כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש, באמרו שיהיה עוד לפני ראש השנה, גם ראש השנה ד"אחד בניסן".

הגר"א סולובייצ'יק התבטא שנכדו הוא ילד (בן י"א שנה) צדיק, שלוקח עמו משניות לבית הרפואה. ואמר כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש: מסתמא יש לו שם גם קופת-צדקה, שהרי, "צדיק" כפי שהזכרתם, קשור עם "צדקה". ולהעיר, שבנוגע לקיום המצוות דקטן שאינו חייב מעיקר הדין, אלא מצד חינוך יש מעלה מיוחדת במצוות הצדקה, שהרי, בנוגע לעני, מקבל הצדקה, אין חילוק אם הנותן חייב במצוות מן התורה אם לאו, מכיון שהעיקר הוא להחיות נפש העני ובני ביתו.

הגר"א סולובייצ'יק: בנוגע לצדקה ישנו גם חידוש מה שכתב ב'ספרי' בענין מצוות שכחה, שעשיר שאיבד סלע ומצאו עני ונתפרנס בו מעלה עליו הכתוב שקיים מצוות צדקה, אף שלא נתכוין לקיים מצוות צדקה.

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש: בנוגע לדברי הספרי החידוש הוא לא רק בכך שלא נתכוין לקיים מצוות צדקה, אלא יתירה מזה שמצטער על איבוד הסלע. ונוסף לזה: דין זה אינו רק בעשיר שאיבד סלע, אלא גם אם מאבד הסלע הוא עני מדוכא, שהסלע שבירדו הוא בבחינת פיקוח-נפש כו', ובמילא, צערו על איבוד הסלע גדול ביותר. ולכאורה, הרי זה פלא הכי גדול: תנאי עיקרי בנתינת הצדקה שצריך להיות בסבר פנים יפות ובשמחה, ועד כדי כך, שבנוגע לכמה פרטים עדיפה אי תנינה מאשר תנינה בסבר פנים רעות, ואף על פי כן, במאבד סלע ומצאו עני ונתפרנס בו, אף שמצטער על איבוד הסלע, ובפרט עני מדוכא שמצטער צער גדול, מכל מקום קיים מצוות הצדקה.

מבית הגנים

הרבי מליובאוויטש נרתם להצלת אסירים יהודים מרומניה

הקשר ההדוק והיחיד במינו בין כ"ק אדמו"ר רבי אליעזר זוסיא מסקולען זצ"ל לכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש הביא להצלתם של אלפיים יהודי רומניה. וכך מספר השליח הנודע בא כוחו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש רבי בנימין גורודצקי ז"ל בספר זכרון: "בקיץ תשי"ט הייתי בארץ ישראל. בעודי שם קיבלתי טלפון מרבנו [כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש]. בו סיפר לי כי הרבי מסקולען ביקר אצלו בקשר להצלת אסירים יהודים מבתי סוהר ברומניה. הרבי מסקולען הסביר כי דרוש סכום של אלפיים דולר לכל משפחה, אשר ראש המשפחה נמצא במעצר כדי לשחרר את המשפחה והגוינט לא מוכן לשמוע לדבריו ולא מוכן להתגייס לכך.

"רבינו [כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש] פנה אז אלי וביקש ממני אשר אפעיל קשרי עם הגוינט. נפגשתי עם מר לעווט אחד ממנהלי הגוינט וענה לי כי מוכן הוא לאשר לי אישית חמישים אלף דולר למטרה זו. צלצלתי לרבינו [כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש] ומסרתי לו על תוצאות שיחתי עם מר לעווט. רבינו [כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש] ביקש ממני לבוא לארה"ב לכמה ימים. נסעתי ונפגשתי עם רבינו [כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש] ומסרתי לו דו"ח כללי על תוצאות פעולותי. בבואי לארה"ב המשכתי במשא ומתן גם עם מנהל הגוינט באירופה. בסופו של דבר הסכימו לממן את כל ההוצאה. אמרתי לרבי מסקולען כי

ואין זה "חוקה חקקתי", אלא מובן על פי שכל, לא רק בשכלו של יהודי פשוט, אלא גם בשכלו של בן נח כאמור, שבנוגע להפעולה ד"החיות את נפש העני" בפועל ממש, אין חילוק בכונתו של הנותן, דאפילו אם מתחרט ומצטער על הנתינה כו', הרי, סוף כל סוף החיה את נפש העני, ובמילא, קיים מצוות הצדקה.

די מחסרו אשר יחסר לו

"אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו" (פרשת ראה טו, ח, רש"י)

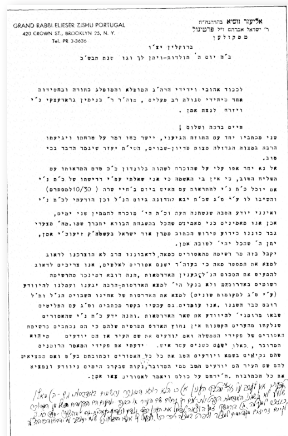
בשיחה עם כ"ק אדמו"ר מסדיגורא זצ"ל בעל ה"עקבי אבירים" (ט'ו טבת התדש"מ) הסביר כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש מדוע צריך להיות ליהודים הרחבה בגשמיות. "ישנם כאלו שאינם גורסים שבזמן הגלות צריכים יהודים להיות במצב של הרחבה. כאשר דברתי פעם עם יהודים שטענו כן, אמרתי להם: מה איכפת לכם שיהודים יהיו במצב של עשירות?... ולטענתם שזהו ענין הקשור עם גשמיות, ויתירה מזו ענין של חומריות, ובפרט בארצות-הברית, הרי המענה לזה בפשטות: בנוגע לעניינים גשמיים שלו הרי הוא בעל הבית להחליט אם רצונו בעניינים גשמיים או לאו; אבל בנוגע לעניינים גשמיים של חבירו, אומרת התורה שמצוות הצדקה היא "די מחסרו אשר יחסר לו", והפירוש בזה "אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו". ועוד עיקר: לי אכפת שיהודים יקימו תורה ומצוות, ומכיון שרואים בפועל שמצב של הרחבה בגשמיות מביא לידי קיום התורה והמצוות צריכים להשתדל שיהודים יהיו במצב של הרחבה, עד לעשירות כפשוטה. הרי רואים במעשה בפועל שכאשר יהודי נמצא במצב של הרחבה בגשמיות, נקל יותר לקרבו לעניני התורה ומצותיה. דוגמא פשוטה לדבר: כאשר מדברים עם יהודי אודות קביעת עתים לתורה, הנה כאשר מצבו הגשמי הוא באופן של הרחבה, יכול להקדיש מזמנו ללימוד התורה, מה שאין כן כאשר הוא מודאג וטרוד ביותר בעניני הפרנסה מפני שמצבו אינו באופן של הרחבה, ועל דרך זה בנוגע לשמירת שבת, וכיוצא בזה בשאר עניני התורה ומצוותיה.

ברצוני להיפגש עם האיש המתעסק עם שחרור המשפחות מרומניה והוא מסר לי את שם האיש (יעקובר שמו) אשר התגורר בלונדון. מיד לאחר סוכות נסעתי לפאריז.

"ביום המיועד הגעתי ללונדון. אותו יעקובר אכן הביע את רצונו לשחרר את האנשים, ונתתי לו סכום של מאתיים אלף דולר כמקדמה. הוא ביקש ממני שאביא לו את הרשימות של האנשים אותם יש לשחרר בעבור הכסף שקיבל. חדשים רבים חיכינו עד שסוף סוף זכינו לראות את הראשונים שיצאו מרומניה. תוך תקופה מסוימת עברו דרכנו קרוב לארבע מאות משפחות, אשר ראשי המשפחה היו עצורים תחת מסגרי ובריה... הודות לפעולה רבתי זו יצאו יותר מאלפיים נפש".

כשהגיע בנו ממשיכו כ"ק אדמו"ר הגה"צ רבי ישראל אברהם מסקולען זצ"ל לנחם את כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש אמר לו "בודאי ידוע לכם על דבר הקשר שהיה בין ליובאוויטש וסקולען בפעולות שנעשה במדינה ההיא".

המסמך חלק מההתכתבויות של כ"ק אדמו"ר מסקולען עם בא כוחו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש לשחרור האסירים היהודים מרומניה, "לכבוד אהובי וידידי הרה"ג המופלא והמופלג בתורה ובחסידות אחד מיחיד סגולה רב פעלים, מוה"ר ר' בנימין גראדעצקי... שני מכתביו יחד עם החווה הגיעני ישר כחו דמו על טרחתו וגיעתו הרבה במצווה הגדולה מצוות פדיון שבויים, השי"ת יעזור שיגמר הדבר בכי טוב".

האדמו"ר מסקולען במכתב לשליחו של הרבי בנוגע לרשימת האסירים שצריכים לשחרר מרומניה

הרמז בשם הישיבה "תורה ודעת"

הגאון רבי אברהם יעקב פאם - כ"ח מנחם אב תשס"א

כשהגיע הגאון הגדול רבי אברהם יעקב הכהן פאם זצ"ל מגדולי ראשי הישיבות בדור האחרון, ראש ישיבת "תורה ודעת" בברוקלין שבניו יורק יושב ראש מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל בארצות הברית, לנחם את הוד כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש ביום חמישי כ"ג שבט תשמ"ח לאחר פטירת הרבנית נ"ע, ביקש ממנו כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש "לנצל במילואו ובשלימותו את תפקידו" בישיבת 'תורה ודעת', ובירך אותו "שיצליח בזה מתוך מנוחה וכל טוב". קודם לכן אמר לו כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש "בנוגע למעמד ומצב דלעתיד לבוא שאז יהיה גם תחיית המתים כותב הרמב"ם ש"באותן הימים תרבה הדעה והחכמה". ועל פי המבואר בחז"ל בענין השם, "שמא גרים", "דייק בשמא" [רבי מאיר הווא דייק בשמא] הרי זה קשור גם עם שמה של

הישיבה - "תורה ודעת"... והעיקר שתהיה זו הכנה קרובה ל"אותן הימים שתרבה הדעה והחכמה".

הגר"א פאם: ה' יתברך יתן לרבי כח להמשיך בעבודת הקודש לקרב לבם של ישראל לאביהם שבשמים, ולהכין את הדור לביאת המשיח.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר, שהדור מוכן כבר לביאת המשיח, צריכים רק "לצחצח את הכפתור האחרון". כלומר, שישנם כבר כל העניינים הם בשלימות, גם הלבושים, ולא עוד, אלא, שאפילו הכפתורים, שאינם אלא דבר הטפל לבגד, לחבר שני צדדי הבגד, באופן שצדו הימני יהיה על גבי צדו השמאלי, גם הם בשלימות, אלא שצריכים רק שהכפתורים יהיו גם מצוחצחים.

הגר"א פאם: השי"ת יעזור להשלים כל מה שצריך להיות מתוקן, ונוכה לקבל משיח צדקנו ביחד עם הרבי.

ימי זיכרון

הרה"ק רבי אליעזר זוסיא פורטוגל מסקולען זצ"ל - כ"ט מנחם אב תשמ"ב

מופת פלאי לשחרור הרבי מסקולען מהכלא

בין כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש להרה"ק מסקולען שררה ידידות עזה ומיוחדת במינה. היה מגדולי מעריציו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש. לאחר שחרורו מהכלא וביאתו לארה"ב היה נכנס בדרך קבע ליחידויות במשך שעות ארוכות בחדרו הק' של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש.

הגאון הרב אליעזר סילבר זצ"ל מ'סינסנטי' היה נשיא אגודת הרבנים בארה"ב וקנדה, סיפר לימים כיצד פעל את שחרורו של כ"ק אדמו"ר מסקולען בזכות מופת פלאי מכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש. בקיץ - שנת תשי"ט קיבל הגר"א סילבר טלפון מכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש בעצמו ובו ביקש ממנו לנסוע לוויניגטון כדי לפעול לשחרורו של האדמו"ר מסקולען, רבי אליעזר זוסיא פורטוגל, שנאסר ברומניה בגלל הפצת יהדות, שחרור יתומים וכיו"ב. המשיך הרב סילבר וסיפר "עניתי לרבי מליובאוויטש שכבר רבים התעסקו בזה, אגודת הרבנים, אגודת ישראל ועוד ארגונים, אך לא עלה בידם לשחרר את האדמו"ר, ובודאי שגם אני לא יוכל להועיל בזה. אך מכיון שהרבי

בעצמו מבקש אני יבצע מה שהרבי מבקש".

"ביום שני נסעתי כהוראתו הק' של האדמו"ר מליובאוויטש לוויניגטון, וממש בדרך פלא פגשתי פקיד בכיר שהכרתי אותו מ'סינסנטי' [מקום מגוריו של הגר"א סילבר], וביקשתי ממנו שיעזור לי בזה. אותו פקיד כתב מיד ל"סטייט דפארטמנט" [מחלקת המדינה] וביקש שידאגו לשחרור האדמו"ר מסקולען ברומניה. ברגע שה"סטייט דפארטמנט" קיבל את המכתב, שלחו מיד מכתב לשגרירות רומניה בארצות הברית בענין האדמו"ר מסקולען הכלוא ברומניה. וכאן התרחש הנס הגדול. בדיוק באותו זמן ביקשה ממשלת רומניה מממשלת ארה"ב שברצונה למנות שגריר רומני חדש בארה"ב. כשקיבלה השגרירות הרומנית את המכתב של מחלקת המדינה ובו בקשת השחרור של האדמו"ר מסקולען מהכלא, חשבו בשגרירות רומניה שהתמנות השגריר החדש תלויה בדרישה של 'מחלקת המדינה' לשחרור האדמו"ר מסקולען. הרומנים עשו מיד מה שעשו ותוך זמן קצר לפליאת כולם האדמו"ר מסקולען אכן שוחרר, מה שלא הצליחו לעשות ארגונים רבים במשך חודשים רבים נפעל על ידי מופת גלוי של האדמו"ר מליובאוויטש".

יפה שיחתך

הצרה הכי גדולה היא ש"שכינתא בגלותא"

ביום כ' בשבט תשל"ד נכנס הרה"ק רבי אליעזר זוסיא מסקולען להיכל הקודש, בשחת השתתף גם אחד מחסידיו שרשם את הדברים. היחידות התקיימה בתקופת מלחמת יום הכיפורים שהמצב היה מתוח מאד ונהרגו אלפי יהודים בשדות הקרב.

הרה"ק מסקולען: יש כל כך הרבה צרות, של הפרט ושל הכלל, והמצב בארצנו הקדושה. צריכים ישועות ונחמות.

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש: והצרה הכי גדולה ש"שכינתא בגלותא". קרוב לאלפיים שנה השכינה בגלות ועם ישראל בגלות, עד מתי?

הרה"ק מסקולען: הרי הרבי צדיק הדור, וצדיק גזור והקב"ה מקיים.

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש: מה שאני חושב ועושה הקב"ה יודע. אולי תפסקו אתם שמשוה צריך לבוא!

הרה"ק מסקולען: שיבוא המשיח, ויהיה סוף לכל הצרות, של הפרט ושל הכלל.

קודם "שבענו מטובך" ואחר כך "שמחנו בישעותך"

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש: הצרות צריכות להיפסק מיד, גם אם נגזר עלינו להיות עוד רגע אחד בגלות. אנו אומרים בתפילה "שבענו מטובך ושמח נפשנו בישעותך", מהו כפל הלשון? אלא כשהיהודים לא טוב להם, כשיש צרות, הם מבקשים שמשוה יבוא. אבל לא זוהי הסיבה האמיתית שאנו צריכים משיח. אנו צריכים משיח כי שכינתא בגלותא. ולכן מבקשים קודם שיהיה "שבענו מטובך", שלכל יהודי יהיה הטוב האמיתי מידו המליאה הפתוחה הקדושה והרחבה, ואז הוא לא יבקש משיח בגלל הצרות שלו, אלא בגלל ה"שכינתא בגלותא". וזהו לאחר שיהיה "שבענו מטובך", אזי כשמשיח יבוא יהיה "שמחנו בישעותך", השמחה תהיה לא בגלל שנפטרו מהצרות שלנו (כי מהצרות

כבר נפטרנו קודם) אלא בישעותך, בגלל הישועה של הקב"ה כביכול, שנושע מהמצב של 'שכינתא בגלותא'. אבל בין כך ובין כך שמשוה יבוא. אנחנו מוותרים מה יהיה רגע קודם ומה רגע אחרי כן. שלצרות לא יהיה תירוץ לחכות עד שמשוה יבוא, ושלמשיח לא יהיה תירוץ כביכול לחכות עד שיפטרנו מהצרות. זה יכול להיות בשעתא חדא ובסמיכות ממש, והעיקר שיהיה רגע אחד קודם!

זכיתם להציל הרבה ילדי ישראל, יש לכם כוח לפעול שיבוא משיח

הרה"ק מסקולען: יהודים גם כשהלכו לכבשן האש באושוויץ שרו "אני מאמין בביאת המשיח", והם הרי בודאי לא חשבו על עצמם, על הצרות שלהם, הם הרי היו בדרך לעולם שכולו טוב, כמעלת קדושים גיבורים וטהורים שאין שום בריה יכולה לעמוד במחיצתם, וכששרו בלהט האמונה "אני מאמין", היו בדרגה האמיתית של הצפייה והאמונה במשיח, כפי שהרבי אמר, לא בגלל הצרות שלהם אלא כדי שיבוא כבר הסוף לגלות.

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש: כן, ואתם שזכיתם להציל כל כך הרבה ילדי ישראל מהימים ההם, אוד מוצל מאש, יש לכם כוח במרומים לפעול שיבוא כבר המשיח.

הרה"ק מסקולען: מי אנו ומה אנו לעומת הרבי.

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש: זו ענווה שלא במקומה, על כל פנים אני יעשה מה שתלוי בי ואתם תעשו מה שתלוי בכם.

הרה"ק מסקולען: העיקר שיבוא משיח במהרה בימינו ממש, וכפי שהרבי אמר "רגע אחד קודם".

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש: אמן ואמן.